

УДК 346.52

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.54>

ШТРАФ ЯК ВИД ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ АНТИКОНКУРЕНТНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ: НОВЕЛИ КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ОГЛЯД ПРАКТИКИ АМКУ

Швидка Т.І.,

докторка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри господарського права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Лозова А.А.,

аспірантка кафедри господарського права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Швидка Т.І., Лозова А.А. Штраф як вид відповідальності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій: новели конкурентного законодавства України та огляд практики АМКУ.

Стаття присвячена аналізу положень, у тому числі новел, українського конкурентного законодавства щодо визначення розміру штрафу, що накладається за вчинення антиконкурентних узгоджених дій.

У статті проаналізовані окремі положення українського законодавства, зокрема, Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого Розпорядженням АМКУ від 14 грудня 2023 року № 22-рп.

У науковій роботі розглянуто наступні питання: які обставини беруться до уваги під час визначення розміру штрафу; які існують етапи визначення розміру штрафу. Проаналізовано положення конкурентного законодавства, що регламентують механізми: 1) визначення базового розміру штрафу; 2) коригування розміру штрафу з урахуванням обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують розмір штрафу порівняно з базовим розміром штрафу; 3) визначення граничного розміру штрафу. Наведена практика Антимонопольного комітету України на підтвердження тез, висловлених у даній роботі.

Авторками акцентовано увагу на тому, що затвердження Порядку вирішило одну з існуючих проблем правового регулювання у даній сфері, а саме – визначило чіткий алгоритм розрахування розміру штрафу за вчинення антиконкурентних узгоджених дій. Проте даним правовим актом досі необмежена свобода розсуду

АМКУ при визначенні базового розміру штрафу, що має наслідком існування вірогідності спроб впливу на уповноважених представників антимонопольних органів із метою зменшення розміру призначуваних штрафних санкцій.

На підставі аналізу приписів Порядку, Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Рішень АМКУ Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу авторками було зроблено висновок щодо недосконалості положень вищезазначеного Порядку у частині правового регламентування механізму зменшення базового розміру штрафу за наявності обставин, передбаченого ним. Вирішення даної проблеми сприятиме співпраці суб'єкта господарювання, який вчинив або погодився вчинити антиконкурентні узгоджені дії з органами Антимонопольного комітету України.

Ураховуючи все вищезазначене, запропоновано внести зміни до конкурентного законодавства України, у тому числі, до Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого Розпорядженням АМКУ від 14 грудня 2023 року № 22-рп.

Ключові слова: штраф, відповідальність, публічні закупівлі, тендер, відкриті торги, антиконкурентні узгоджені дії.

Shvydka T., Lozova A. The fine as a form of liability for anti-competitive concerted actions: novelties of the competition legislation of Ukraine and review of the AMCU practice.

The article analyzes the provisions, including novelties, of the Ukrainian competition law on determining the amount of fines imposed for anticompetitive concerted actions.

The article analyzes certain provisions of Ukrainian legislation, in particular, the Law of Ukraine «On Protection of Economic Competition» and the Procedure for Determining the Amount of a Fine Imposed for Violation of the Law on Protection of Economic Competition, approved by the AMCU Order No. 22-rp dated December 14, 2023.

The author analyzes the provisions of competition law regulating the mechanisms of: 1) determination of the basic amount of a fine; 2) adjustment of the amount of a fine taking into account the circumstances which are taken into account when determining the amount of a fine and increase or decrease the amount of a fine compared to the basic amount of a fine; 3) determination of the maximum amount of a fine. The author cites the practice of the Antimonopoly Committee of Ukraine to support the statements made in this paper.

The authors emphasize that the Procedure has solved one of the existing problems of legal regulation in this area. However, this legal act still provides for unlimited discretion of the AMCU in determining the basic amount of the fine, which leads to the possibility of attempts to influence the authorized representatives of the antimonopoly authorities in order to reduce the amount of the imposed penalties.

Based on the analysis of the provisions of the Procedure, the Law of Ukraine and the AMCU Decisions on violation of legislation on protection of economic competition and imposition of a fine, the authors conclude that the provisions of the above Procedure are imperfect in terms of legal regulation of the mechanism for reducing the basic amount of a fine in the presence of circumstances provided for by it. The solution of this problem will be facilitated by cooperation of the business entity that has committed or agreed to commit anticompetitive concerted actions with the bodies of the Antimonopoly Committee of Ukraine.

In view of the above, it is proposed to amend the competition legislation of Ukraine, including the Procedure.

Key words: fine, liability, public procurement, tender, open tender anti-competitive concerted actions.

Постановка проблеми. Виявлення й встановлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції під час проведення торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів щодо: закупівель робіт із будівництва (реконструкцій, ремонту тощо); закупівель товарів, робіт і послуг замовниками, які здійснюють діяльність на ринках у сфері енергетики – є одними з пріоритетів Антимонопольного комітету України (далі – АМКУ) на 2024 рік [1]. Антимонопольні узгоджені дії справедливо можна віднести до найсерйозніших порушень у сфері захисту економічної конкуренції. Це пов'язано як з наслідками їх вчинення (погіршення і

так складної економічної ситуації в країні), так і зі складністю їх доведення.

Ознайомившись з практикою, викладеною у Зведених відомостях щодо спотворення результатів торгів за 2023-2024 роки, можна побачити наскільки актуальною є дана проблема і скільки шкоди національній економіці приносять дані правопорушення. Найбільшу кількість штрафів за 2024 рік АМКУ наклало на суб'єктів господарської діяльності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів у сфері будівництва та реконструкції приміщень [2, 3].

Зокрема, 20 червня 2024 року АМКУ розглянув дві справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Під час розслідування даний орган встановив обставини, що у своїй сукупності свідчать про вчинення ТОВ «Ласт Буд Кепітал» антиконкурентних узгоджених дій з метою усунення конкуренції між ними під час участі у зазначених торгах. На зазначених суб'єктів господарювання було накладено штрафи на загальну суму 7 189 988 грн та 3 963 916 грн. Важливим моментом, що ТОВ «Ласт Буд Кепітал» фігурує в обох справах, а предметом публічної закупівлі в першому випадку є «Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу» і «Будівництво дитячого дошкільного закладу», а в другому – «Реконструкція інфекційного відділення центру «Дитяча лікарня» КНП «Броварська БКЛ» БРР БМР по вул. Ярослава Мудрого, 47 в м. Бровари Київської області» [4, 5].

Це лише декілька показових прикладів порушень, вчинених суб'єктами господарювання, проте їх кількість зростає. Це пов'язано не тільки з особистим бажанням учасників публічних закупівель отримати для себе певну неправомірну вигоду, а й з недосконалістю конкурентного законодавства України. Вчинення даних антиконкурентних узгоджених дій негативно впливає на нормальне функціонування ринкового середовища. Дане питання є вкрай актуальним і у зв'язку з ратифікацією Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Відповідно до її положень Україна взяла на себе зобов'язання забезпечити поступове приведення існуючого та майбутнього законодавства у сфері державних закупівель у відповідність до законодавства ЄС з цих питань [6].

Проте законодавець шукає шляхи вирішення проблем, які наявні у даній сфері, зокрема, позитивним кроком є затвердження Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14 грудня 2023 року № 22-рп Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції (далі – Порядок) [7].

Аналіз наукових досліджень. Дане питання не є безпосереднім предметом наукових дослі-

джен науковців. Проте його опосередковано розглядають у своїх роботах О.І. Лисяк, Т.І. Швидка, В.В. Ліпінський, Я.В. Петруненко, А.О. Сошніков, Г.М. Шовкопляс.

Метою цієї наукової статті є здійснення аналізу новел українського конкурентного законодавства щодо визначення розміру штрафу, що накладається за вчинення антиконкурентних узгоджених дій.

Виклад основного матеріалу. Згідно із ч. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) вчинення антиконкурентних узгоджених дій є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції. Відповідно до абз. 2 ч. 2 ст. 52 Закону Органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на об'єднання, суб'єктів господарювання за вчинення антиконкурентних узгоджених дій у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрібного розміру незаконно одержаного прибутку [8].

А згідно із положеннями частини 5 вищезазначеної статті: якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав розмір доходу (виручки), штраф накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [8].

Дана норма законодавства активно застосовується АМКУ при визначенні розміру штрафу за вчинення антиконкурентних узгоджених дій. Зокрема, Тимчасова адміністративна колегія АМКУ (Рішення від 09 липня 2024 р. № 4-р/тк) вказала наступне: оскільки відповідно до інформації Державної податкової служби України, наданої листом від 15.03.2024 № 3839/5/99-00-04-03-01-05 (вх. № 7-03/3545 від 18.03.2024), ТОВ «МЕГАСТРОЙ АЛЬЯНС» фінансової та податкової звітності з податку на прибуток 2023 рік не подавало, враховувати розмір штрафу слід, виходячи з положень ч. 5 ст. 52 Закону [9].

Варто наголосити на тому, що до грудня 2023 року механізм визначення розміру штрафу в Україні не мав чітко визначеного алгоритму. І неодноразово на практиці виникали ситуації, за яких АМКУ здійснював обчислення суми штрафу, що підлягає накладенню в кожній окремій ситуації, на свій розсуд, і як наслідок – за схожі порушення накладалися різні за розміром штрафи [10, с. 126]. За таких обставин існувала висока вірогідність спроб впливу на уповноважених представників антимонопольних органів із метою зменшення розміру призначуваних штрафних санкцій [11, с. 37].

Розпорядженням від 14 грудня 2023 року № 22-рп АМКУ затвердив Порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

У цьому правовому акті зазначені основні підходи до визначення розміру штрафу. Зокрема вказано, що обставини, які беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, встановлюються: службовцями Комітету, його територіальних відділень, які здійснюють збирання та аналіз доказів у справі, до прийняття рішення у справі органом Комітету на підставі будь-якої інформації, яка є належною та достовірною (підтвердженою/засвідченою органами державної влади або може бути перевірена) [7].

Даним Порядком закріплено три етапи визначення розміру штрафу. До них належить:

- 1) визначення базового розміру штрафу;
- 2) коригування розміру штрафу з урахуванням обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують розмір штрафу порівняно з базовим розміром штрафу;

- 3) визначення граничного розміру штрафу [7].

Відтак, базовий розмір штрафу визначається з урахуванням: необхідності вилучення доходу (виручки), отриманого внаслідок порушення (за наявності та можливості обрахувати у грошовому виразі); та забезпечення стримуючого ефекту.

З метою забезпечення можливості врахування обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують його порівняно з базовим розміром, базовий розмір штрафу не повинен перевищувати двох третин граничного розміру штрафу [7].

А відповідно до Розділу VI Порядку граничний розмір штрафу визначається відповідно до розміру доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, у якому накладається штраф.

Однак слід наголосити на тому, що розмір штрафу, що накладається за вчинення антиконкурентних узгоджених дій з урахуванням обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, не може перевищувати граничний розмір штрафу, передбачений чч. 2,5 ст. 52 Закону [7].

АМКУ у своїх Рішеннях Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу при його визначенні часто посилається саме на положення частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції». І визначає розмір штрафу на підставі: документально підтверджених відомостей, наданих відповідачем; відомостей, визначених формою № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», або на підставі фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності,

складеної за таксономією фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності, для суб'єктів господарювання, які для ведення бухгалтерського обліку застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності [7].

Зокрема, саме на цю норму Закону посилається АМКУ у Рішеннях від 20 червня 2024 р. № 187-р, та № 188-р [4,5].

Відповідно до п. 1 ч. 4 Розділу IV Порядку за вчинення антиконкурентних узгоджених дій базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи. Найбільш негативний вплив на конкуренцію, що призводить до врахування частки доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, в найбільшому розмірі, створюють наступні антиконкурентні узгоджені дії між конкурентами: 1)

встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів;

2) обмеження виробництва, ринків товарів, техніко-технологічного розвитку, інвестицій або встановлення контролю над ними;

3) розподілу ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками [7].

З метою забезпечення стримуючого ефекту базовий розмір штрафу, збільшується за вчинення антиконкурентних узгоджених дій:

передбачених пп. 1–4 ч. 2 ст. 6 Закону на суму, що становить від 15 до 25 відсотків від базового розміру штрафу;

передбачених пп. 5–8 вищезазначеної статті – на суму, що дорівнює добутку базового розміру штрафу й коефіцієнта $K_{се}$, який становить: $K_{се} = OC_{нбу} / 100$, де $OC_{нбу}$ – облікова ставка Національного банку України на день прийняття рішення у справі про порушення [7].

Визначення базового розміру штрафу	
Антиконкурентні узгоджені дії, які стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів	30 відсотків від суми договору , укладеного за результатами торгів, аукціону, конкурсу, тендеру; у разі визнання торгів, аукціону, конкурсу, тендеру такими, що не відбулися, – у розмірі до 30 відсотків від суми очікуваної вартості торгів, конкурсу, тендеру або початкової ціни реалізації лота під час проведення аукціону.
Обмеження виробництва, ринків товарів, повної або часткової відмови від реалізації чи придбання продукції (товарів, робіт, послуг) за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання	розмір доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, визначається як розмір доходу (виручки), який відповідач отримав би за період, протягом якого тривало порушення, якщо б таке порушення не відбувалося.

Це також є новелою українського законодавства, бо до прийняття Порядку не було чіткого алгоритму визначення розміру штрафу. Г.М. Шовкопляс раніше слушно зазначала, що частіше за все штраф накладався в розмірі від 5% до 1%. А враховуючи рівень чорної бухгалтерії та тіньової економіки, частіше за все відсотковий розмір штрафу не здавався підприємству величезною сумою. Що породжувало поширення антиконкурентних змов між підприємствами [12, с. 181].

На сьогодні дана норма законодавства не є «голослівною». АМКУ у своїх рішеннях неодноразово її застосовував. Відтак, у Рішенні від 27 червня 2024 р. № 207-р АМКУ дійшов до висновку, що ТОВ «Будівельно-монтажне проектне бюро «Новий дім» і ТОВ «ТЕХ ТРАНС БУД АГ» брали участь у торгах на закупівлю «Реконструкція приміщень III поверху хірургічного корпусу (нового) під реабілітаційний центр КП «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня ім. І.І. Мечникова» ДОР». При цьому зазначені суб'єкти господарювання спільно готувалися до участі в Торгах, тобто узгоджували свою

поведінку з метою усунення змагання під час підготовки й участі в Торгах. За результатами розгляду справи № 145-26.13/63-24 такі дії ТОВ «БМПБ «НОВИЙ ДІМ» і ТОВ «ТЕХ ТРАНС БУД АГ» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються спотворення результатів Торгів, що є порушенням пункту 4 частини другої статті 6, пункту 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції». При визначенні розміру штрафу Антимонопольний комітет України виходив з того, що під час визначення розміру штрафу пропонується врахувати, що узгоджені дії учасників конкурсних процедур (торгів, тендерів тощо), спрямовані на досягнення узгодженого між ними результату, належать до категорії найбільш шкідливих антиконкурентних узгоджених дій, оскільки в таких випадках вибір для замовника обмежений лише поданими пропозиціями і змова учасників призводить до порушення права замовника на придбання товару за ціною, сформованою в умовах конкуренції, що, у свою чергу, має результатом необґрунтовані перевитрати (нераціональне витрачання) публічних коштів [13].

До аналогічного висновку АМКУ дійшов і у Рішенні від 25 липня 2024 р. № 242-р (публічна закупівля «Славський міський полігон ТПВ, смт. Славське Сколівського району Львівської області. Реконструкція (рекультивация)»[14].

У даних правових реаліях базовий розмір штрафу за вчинення антиконкурентних узго-

джених дій, може збільшуватися або зменшуватися залежно від наявності обставин, що беруться до уваги під час його визначення.

Відповідно до приписів Розділу V Порядку [7]:

Базовий розмір штрафу за вчинення антиконкурентних узгоджених дій збільшується у випадку наявності таких обставин:	Базовий розмір штрафу зменшується у випадку наявності таких обставин:
1) відповідач був ініціатором антиконкурентних узгоджених дій, які визнані порушенням, та/або здійснював їх координацію;	1) припинення відповідачем дій (бездіяльності) до дня направлення Комітетом, його територіальним відділенням подання з попередніми висновками;
2) дане порушення охоплювало більше ніж два регіони України (в тому числі частини цих регіонів);	2) відшкодування шкоди, завданої порушенням, чи усунення наслідків порушення іншим способом до дня прийняття органом Комітету рішення у справі про порушення;
3) за повторне вчинення відповідачем порушення з такою ж кваліфікацією (стаття Закону, її частина, пункт/абзац) упродовж 5 років з дня вчинення порушення, а в разі триваючого порушення – з дня закінчення вчинення порушення.	3) недотримання учасником узгоджених дій їх умов та наявність доказів того, що суб'єкт господарювання конкурував на ринку протягом періоду, під час якого тривало порушення;
	4) співпраця під час розгляду справи з органами Комітету, що сприяла з'ясуванню обставин справи, зокрема виявленню фактів, відомостей, про які органи Комітету не запитували, або виявленню інших ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі вчинених іншими особами;
	5) вчинення порушення внаслідок схвалення до порушень законодавства про захист економічної конкуренції органом влади, органом місцевого самоврядування, органом адміністративно-господарського управління та контролю;
	6) відповідач вчинив дії, спрямовані на пом'якшення негативних наслідків порушення для економічної конкуренції, інтересів суб'єктів господарювання, споживачів.

Проаналізувавши інформацію, викладену у таблиці, можна дійти до висновку, що у конкурентному законодавстві міститься достатня кількість підстав, що дають право на зменшення суми штрафу за вчиненні антиконкурентні узгоджені дії. Проте у даній нормі міститься лише перелік обставин, за наявності яких зменшується базовий розмір штрафу, а інша інформація не зазначена: щодо відсотку зменшення, механізму врахування. Тому не дивно, що на практиці трапляються непоодинокі випадки, коли суб'єкти господарювання до останнього не бажають співпрацювати з органами Антимонопольного комітету України.

Зокрема, у Рішенні від 09 липня 2024 р. № 4-р/тк Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу, Тимчасова адміністративна колегія АМКУ, обґрунтовуючи

розрахунок розміру штрафу, зазначила, що під час визначення розміру штрафу враховано: - сприяння Товариства в отриманні Вимоги (Вимогу вручено особисто директору ТОВ «МЕГАСТРОЙ АЛЬЯНС» Особа 1 (інформація з обмеженим доступом) 26.09.2023 під підпис); - інформацію на Вимогу ТОВ «МЕГАСТРОЙ АЛЬЯНС» не надало Комітету, що перешкоджало розгляду справи № 145-26.13/179-21 та призвело до порушення законодавства про захист економічної конкуренції. А у рішенні № 242-р враховано несприяння ТОВ «ЮНІБУД ЕНЕРГОСЕРВІС» і ТОВ «РУТЕН ІНЖИНІРИНГ» органам Комітету при розгляді справи № 145-26/13/68-24 [9].

Висновки. Прийняття Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції є якісною новелою українського кон-

курентного законодавства. Це вирішило одну з проблем – визначило чіткий алгоритм розрахування розміру штрафу за вчинення антиконкурентних узгоджених дій. Проте, законодавець досі надає органам АМКУ значну свободу розсуду, зокрема, при визначенні базового розміру штрафу використовується словосполучення – «до 15 чи 30% доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)». При цьому відсутнє пояснення, за яких умов базовий розмір штрафу може дійти до 30%, а коли до 11–29%. За таких обставин досі існує вірогідність спроб впливу на уповноважених представників антимонопольних органів із метою зменшення розміру призначуваних штрафних санкцій. Тому варто внести відповідні зміни до законодавства.

Також доцільно більш детально прописати механізм зменшення базового розміру штрафу за вчинення антиконкурентних узгоджених дій за наявності, передбачених Порядком обставин, у тому числі, вказати на який відсоток він зменшиться. Це сприятиме співпраці суб'єкта господарювання, який вчинив або погодився вчинити антиконкурентні узгоджені дії з органами Антимонопольного комітету України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пріоритети Антимонопольного комітету України на 2024 рік. *Антимонопольний комітет України: офіційний вебпортал*. URL: <https://amcu.gov.ua/news/amku-viznachiv-prioriteti-roboti-na-2024-rik> (дата звернення: 21.08.2024).
2. Зведені відомості щодо спотворення результатів торгів за 2023 рік. *Антимонопольний комітет України: офіційний вебпортал*. URL: <https://amcu.gov.ua/napryami/oskarzhennya-publichnihzakupivel/zvedeni-vidomosti-shchodospotvorennya-rezultativ-torgiv/zvedeni-vidomosti-shchodo-porushnikiv-torgiv-za-2023-rik> (дата звернення: 21.08.2024).
3. Зведені відомості щодо спотворення результатів торгів за 2024 рік. *Антимонопольний комітет України: офіційний вебпортал*. URL: <https://amcu.gov.ua/napryami/oskarzhennya-publichnihzakupivel/zvedeni-vidomosti-shchodospotvorennya-rezultativ-torgiv/zvedeni-vidomosti-shchodo-spotvorennya-rezultativ-torhiv-za-2024-rik> (дата звернення: 21.08.2024).
4. Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу: Рішення АМКУ від 20 червня 2024 р. № 187-р. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-porushennia-zakonodavstva-pro-zakhyst-ekonomichnoi-konkurentsii-ta-nakladennia-shtrafu-9> (дата звернення: 22.08.2024).
5. Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу: Рішення АМКУ від 20 червня 2024 р. № 188-р. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-porushennia-zakonodavstva-pro-zakhyst-ekonomichnoi-konkurentsii-ta-nakladennia-shtrafu-10> (дата звернення: 22.08.2024).
6. Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council «On public procurement and repealing Directive 2004/18/EC» of 26 February 2014. URL: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A0J.L_.2014.094.01.0065.01.ENG (дата звернення: 23.08.2024).
7. Порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затв. Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14 грудня 2023 року № 22-рп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0123-24#Text> (дата звернення: 23.08.2024).
8. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 12. Ст. 64.
9. Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу: Рішення Тимчасової адміністративної колегії АМКУ від 09 липня 2024 р. № 4-р/тк. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-porushennia-zakonodavstva-pro-zakhyst-ekonomichnoi-konkurentsii-ta-nakladennia-shtrafu-26> (дата звернення: 24.08.2024).
10. Швидка Т.І. Антимонопольні узгоджені дії або картельні змови (небезпечні наслідки та проблеми притягнення до відповідальності). *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право: зб. наук.* пр. Харків, 2018. № 3 (34). С. 119–131.
11. Власова Я.В. Особливості притягнення до відповідальності учасників антиконкурентних узгоджених дій за законодавством України. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету: Серія: Право*. Ужгород, 2015. Вип. 35. Ч. 1. Т. 2. С. 36–39.
12. Шовкопляс Г.М, Філь О.О. Правові механізми притягнення до відповідальності за антиконкурентні узгоджені дії. *Актуальні проблеми господарської діяльності в умовах розбудови економіки*. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 178–183.

13. Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу: Рішення АМКУ від 27 червня 2024 р. № 207-р. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-porushennia-zakonodavstva-pro-zakhyst-ekonomichnoi-konkurentsii-ta-nakladennia-shtrafu-25> (дата звернення: 25.08.2024).
14. Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу: Рішення АМКУ від 5 липня 2024 р. № 242-р. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-porushennia-zakonodavstva-pro-zakhyst-ekonomichnoi-konkurentsii-ta-nakladennia-shtrafu-53> (дата звернення: 25.08.2024).